

KUSTBON

== Tidning för svenskarna i Estland ==

Arg. II.

Onsdagen den 16 juli 1919.

Nr 13.

Redaktionens adress: Reval, Riddaregatan 3.

Kampen för svenskhetens bevarande.

Som bekant, har Eestis Konstituerande församling avskaffat vårt svenska Folkministerium och i stället öppnat en svensk folkavdelning vid Inrikesministeriet, vilken avdelning i den närmaste framtiden kommer att överföras till Kultusministeriet. Samma öde har även drabbat andra småfolk: ryssar och tyskar. Den nya grundlagen tillerkänner visserligen småfolken vissa såväl språkliga som andra nationella rättigheter, men lika fria händer och stora möjligheter att skydda våra livsintressen ha vi dock icke, som vi kunnat och bort hava. — Frågan om småfolkens rättigheter gav anledning till en mycket livlig diskussion i Nationalförsamlingen i mitten av maj. Svenskarnes representant i den Konstituerande församlingen herr H. Pöhl försvarade tappert våra intressen. Vi införa här i förkortad form ett av herr Pöhl's intressanta och om värme vittnande anförande:

„De principer, som göra sig gällande vid statens grundläggande, äro av mycket vidsträckt betydelse icke endast för estniska folket i dess strävan för sin unga självständighet. De äro betydelsefulla även för småfolken, som här byggt och bott. Jag talar som svenskarnes representant, för det folk, som är bosatt på Estlands öar och kuster. Längre ha vi tillsammans med esterna varit samma ok, tillsammans kämpat, tillsammans lidit, tillsammans väntat en bättre framtid. Hoppet på bättre tider har ej heller slocknat i våra bröst. Likasom esterna hoppats, att deras Kalew en gång skall hinna hem och bringa sitt folk lycka, ha även vi svenskar hoppats, att vår Fritjof genom de skummande bränningarna, där han länge kämpat på liv och död, lyckligen skall hinna stranden.

Eesti håller nu på att bygga sin „statsbyggnad“. Skall denna byggnad även bli ett kärt hem för oss? Så frågar vår svenske medborgare i detta viktiga ögonblick, då grundlagen är på dagordningen.

I manifestet till Estlands befolkning ha vi fått löfte på kultur-autonomi. Den avgående Temporära Regeringen har härutinnan visat sitt tillmötesgående och gett oss möjligheten själva ordna våra nationella frågor. Mina herrar! Vi ha lika erfarenheter och I förstån mig, utan att jag behöver förklara de känslor, som röra sig i en fri medborgares hjärta efter ett långt mörkt slaveri. Vårt folk kände, att det nu var ett fritt folk i det land, där det länge känt sig som ett främlingsfolk. Vi ägde ett eget Folkministerium, som utgjorde sambandet mellan folket och Centralstyrelsen, till vilket förstnämnda folket också vände sig i olika angelägenheter, helst som vi med undantag av kommunalförvaltningarna icke hade andra ämbetsverk, till vilka folket kunde vända sig på sitt modersmål. Längre dröjde det dock icke, — endast cirka 5 månader — så fick Folkministeriet sluta sin verksamhet och överlämna sina akter till Inrikesministeriet. Jag vet icke, huru förklara detta ändrade förhållande, men man har förklarat mig, att ingen ämnar förtrycka oss. Hoppas också, att estniska folket, som självt vet, vad det vill säga, att vara en medborgare i andra ordningen, icke med avsikt vill inskränka våra rättigheter. Kultur-autonomin är vår livsfråga. Även vi vilja leva.

Ärade folkrepresentanter! Stadfästen samt digt med Eestis riksgrundlag även våra rättigheter. I det föreslagna projektet äro dessa rättigheter alltför inskränkta och bristfälliga. Vi anhölla om att själva kunna ordna våra kultur-ange-

lägenheter samt möjlighet att vid Republikens Styrelse och i Nationalförsamlingen själva direkt kunna framlägga våra frågor. Jag föreslår att komplettera hithörande § i grundlagen med orden: För skyddandet av de lokala småfolkens kulturintressen skapas vid Republikens Styrelse en självständig institution (folkministerium eller folksekreterjat).“

Numera har grundlagens 18 § kompletterats med följande andra anmärkning:

För skyddande av de lokala småfolkens kulturintressen skapas vid Kultusministeriet kulturavdelningar, vilkas föreståndare (folksekreterare) på förslag av småfolkens organisationer utnämnas av Republikens Styrelse. I frågor, där avdelningarnas föreståndare (folksekreterarne) icke samtycka med Kultusministerns beslut, äga de med „referendumsrätt“ framträda för Republikens Styrelse.“

N. B.

Till Estlands svenskar.

En hälsning tag, ett trängtans ord,
Från alla dina svenska bröder,
Från Sveriges döttrar, Sveriges jord;
Från vänlig strand, från blåögd fjord,
Där kärleken är bofast Nord,
För dig i varma hjärtan glöder.

Suecicus.

Sju år för Raket.

De två bröderna hade ej sett varandra på flera år, men nu hade Axel återkommit från Australien. Han tände en cigarr och betraktade sin broder något frågande.

„Du vet, att jag alltid har varit snabb i vändningarna“, sade han; „men kan du gissa, varför jag kom hem nu?“

„Nåja, vi äro ju alla glada över att se dig hemma igen; men ditt särskilda skäl för att komma hem nu känner jag inte.“

Den andre drog upp ett fotografi ur fickan.

„Du kommer väl ihåg, att du skickade mig den här grupp fotografien för omkring sju år sedan?“

„Ja“, sade hans broder. „Än sedan?“

„Jo, du ser flickan här, som sitter i första raden. Så snart jag fick se fotografien, blev jag

Svenska — Estland.

Nuckö. Här håller man f. n. på med höskörden, som är mycket lovande överallt i år, men höbärgningen förhindras betydligt av det myckna regnet. Även de övriga skördeutsikterna äro synnerligen goda. — Detsamma meddelas även från Odinsholm och Nargö.

Politiska nyheter.

Ur Estniska Högkvarterets rapporter.

Under de sista dagarna pågår det i riktningarna Porhov och Gatschina häftiga strider med den påträngande fienden. Fienden, som någon gång haft vissa framgångar, har numera på de flesta ställen blivit tillbakavisad.

Vi meddela ur rapporterna för den 13 juli:

I riktningen Porhov blevo alla fiendens häftiga anfall på linien av byarna Fomkina—Podlipje tillbakaslagna med stora förluster för fienden. — Likaledes tillbakavisades fiendens anfall i samma riktning på linien av byarna Stora och Lilla Fomkina samt Podväsje med stora förluster för fienden.

I riktningen Gatschina intogo våra trupper byarna Sirkovitsa, Nya och Gamla Krasnitsa; erhållits fångar och kulsprutor.

kär i henne. Hon är fullkomlig! Hennes ansikte har föresvävat mig under alla mina vandringsår. Jag beslöt att samla mig en förmögenhet och sedan resa hem för att lägga den för hennes fötter. Ja, jag vet ju, att det där var en besynnerlig fantasi; men sådan är jag, broder. Nu, när jag skrapat ihop pengarna, har jag kommit hem för att få reda på vem hon är och var jag kan träffa henne.“

„Men käre bror“, sade Figge deltagande; „du får inte bli ledsen; men —“

„Är hon gift?“

„Nej, det är inte det. Men ser du, det är ingen flicka, det är unge Simon Lundström. Voro ett sällskap amatörer, som spelade teater, och han lät fotografera sig med oss andra som han gick och stod en kväll, då han spelade en flickroll.“

(Ur „Aftonbladet“).

Strödda meddelanden.

Köpenhamn, 12 juli. Wolffs byrå meddelar från Versailles, att de allierades högre råd i går beslutat avskaffa blockaden för Tyskland från den 12 juli.

Frågan om Eestis självständighet i Engelska underhuset. Engelska regeringens representant förklarar, att, i den händelse Eestis fråga med Ryssland icke skyndsamt på fredlig väg utredes, så upptages frågan till behandling och slutligt avgörande av folkens förbund.

Ulmanska regeringen har återflyttat till Riga.

Freden och Polen.

London, 30 juni. (F. N.) Från Paris meddelas: Clemenceau har sänt Paderewski ett brev och samtidigt översänt fredsöverenskommelsen att undertecknas av Polen i enlighet med 63 artikeln i fredsfördraget med Tyskland. Clemenceau påpekar, att fredsöverenskommelsen ej är någon ny åtgärd i underhandlingarna med denna nyligen bildade stat. Clemenceau uppräknar en rad liknande åtgärder, som stormakterna tidigare vidtagit. Denna överenskommelse skiljer sig till formen från tidigare på grund av bildandet av folkens förbund och på grund av de nyinträdda förhållandena. Artiklarna rörande Polen innefatta garantier angående fullständiga rättigheter och medborlerliga friheter för alla på det område födda innebyggare, som förts under polskt herravälde jämte bestämmelser om polska medborgares särställning, vilka med hänsyn till språk, religion och härstamning skilja sig från befolkningens flertal. En annan artikel behandlar de nationella minoriteterna som exempelvis polska medborgare av tysk härkomst. Därpå behandlas vidare i punkterna de judiska medborgarna i Polen, för vilka det synes vara nödvändigt att skapa särskilda garantier. De ekonomiska bestämmelserna ha uppgjorts i syfte att underlätta åstadkommandet av opartiska handelsförbindelser mellan Polen och de allierade utan att de allierade beviljas särskilda företräden i jämförelse med övriga medlemmar av nationernas förbund. Clemenceau uttalar de allierades uppriktiga tillfredsställelse med återuppbyggandet av ett oberoende Polen och med-

delar, att freden med Polen undertecknas samtidigt med överenskommelsen med Tyskland. — Hbl.

Sverige och Finland.

Nyvalen till svenska riksdagens första kammare.

Stockholm, 30 juni. (B—n.) Valen till första kammaren ha i Stockholm bjudit på överraskningar. Högersocialisterna ha lyckats slå ut Fredrik Ström och ersätta honom med förbundsadvokaten Romanus. Den s. k. Stendahlshögern placerade sin ledare, grosshandlare Stendahl i stället för den högt skattade häradshövdingen von Sydow, ett valtryck, som fördömes av samtliga högertidningar. Bland de tre högerrepresentanterna märkes partiledaren Trygger. Socialdemokraterna ha besatt sex platser, liberalerna en. — Hbl.

Nobelprisen.

Stockholm, 1 juli. (F. N. B.) Regeringen har medgivit att utdelningen av såväl 1919 års Nobelpris som de från 1918 reserverade prisen må framflyttas till den 1 juni 1920. — Sv. T.

Officiella meddelanden.

Livsmedelsministeriets förordning angående fiskfångst.

(Publicerat i „Regeringsbladet“ nr. 27).

- 1) Fiskfångst inom Estniska Republikens gränser är utan Livsmedelsministeriets eller av detsamma befullmäktigad institutions tillstånd förbjudet.
- 2) Tillstånd till fiskfångst är gällande endast under i intyget på tillståndet bestämd tid och med angivna fiskeriredskap och bör alla tider vid fångsten finnas tillhands i och för uppvisning.
- 3) För erhållande av tillstånd fodras först fiskevattenägarens eller arrendatorns tillåtelse, vilket förutan tillstånd icke utfärdas.

A n m ä r k n i n g: Om fiskevattnets ägare vid utfärdande av tillstånd framställer alltför stora fodringar för sökanden, eller om han överhuvudtaget ej vill tillåta fiskeri

i sina fiskevatten, så kan ortens Kretsstyrelse handla efter eget gottfinnande utfärdande tillstånd utan fiskevattenägarens tillåtelse.

4) Den av Livsmedelsministeriet eller av detsamma befullmäktigad institution destämnda $\frac{0}{100}$ av all fångad fisk säljer fiskaren för fastställda pris till den livsmedelsavdelning, med vars tillstånd fiskes. Den sistnämnda kan avsäga sig sin köperätt, om han fillfälligt eller för alltid önskar det beträffande vissa fisksorter eller också all fisk.

5) Fiskarna mottagas av Livsmedelsministeriet eller av detsamma befullmäktigad institution.

6) Förbjudes att fånga och sälja: laxöring under 18 tum, ålar under 14 tum, gös under 12 tum, sikar under 8 tum, sutare under 7 tum, laxforeller under 5 tum och kräftor under 5 tum.

Från 1 april 1919 tills fasta pris bestämts äro följande pris gällande, enligt vilka fiskarena ha att sälja den bestämda $\frac{0}{100}$ (se p. 4) till livsmedelsavdelningen.

Fisksort:	Färska.
1) Strömpling	— m. 40 p.
2) Vassbuk	1 " — "
3) torsk	— " 50 "
4) flundror	— " 50 "
5) stenflundror	— " 70 "
6) ålar	1 " 60 "
7) laxöring	2 " 50 "
8) havssik	1 " 50 "
9) insjösik	1 " 30 "
10) sjuryggar	1 " — "
11) gös	1 " 30 "
12) abborrar (över $\frac{1}{4}$ skålp.)	1 " — "
13) gäddor, braxar (över 1—2 sk.) och sarvar över 1 skålp.)	1 " — "
14) braxar över 2 sk. och sutare	1 " 30 "
15) laxforell (vimba)	1 " 30 "
16) lake över 2 skålp.	— " 80 "
17) större mörtar	— " 50 "
18) större havsnorsar	— " 50 "
19) mindre blandfisk	— " 30 "
20) gärs	— " 20 "
21) mindre norsar	— " 20 "
22) nioöga för styck	— " 15 "

8) Den som överträder dessa förordningar bestraffas med att fångsträtten berövas samt per-

sonen i fråga ställes till ansvar inför kriminalrätten enligt k. r. 29 §.

9) Denna förordning träder i kraft från och med dagen för dess publicerande i „Regeringsbladet“.

Livsmedelsministern: E. Aule.
För sekretereten: A. Roosjörg.

Annons.

Frimärkssamlare::

Undertecknad önskar träda i förbindelse med frimärkssamlare i Estland i och för byte av estländska frimärken mot svenska och andra skandinaviska ävensom utländska krigsmärken.

Tillskriv E. SÖDERLING,
Landskrona, Sverige.

Rikssvensk skolflicka,

10 år gammal, dotter till läroverkslärare, önskar brevväxla med jämnårig estlandssvensk flicka.

Svar till VIVEKA WAPNER,
Sveaplanen 3, Kalmar (Sverige).

Prenumerera på

KUSTBON,

Estlands svenskarnes egen tidning, som utkommer en gång i veckan.

Prenumerationen å tidningen sker hos redaktionen, Riddaregatan 3, Reval, i bygderna hos ombudsmännen och i Sverige hos skriftställare J. Blees, David Bagaresgatan 10, Stockholm.

Priset på „Kustbon“ är i Estland och Finland Mk. 1:50 pr. månad i Sverige Kr. 0:75 pr. månad, postarvodet i båda fallen inberäknat. Dessom redan betalt Mk. 4:50 få tidningen till den 1 augusti 1919.

Sprid tidningen, samla prenumeranter, sälj lösnummer.
Redaktionen.